

Minister Finansów

Warszawa, 9 maja 2025 roku

Sprawa: Interpelacja nr 9415 w sprawie rosnącej popularności usług odraczania płatności za artykuły pierwszej potrzeby i ich potencjalnego wpływu na stabilność finansową gospodarstw domowych
Znak sprawy: FN1.054.5.2025
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej
Szanowny Panie Marszałku,

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do interpelacji numer 9415 Pośla na Sejm Janusza Cieszyńskiego w sprawie rosnącej popularności usług odraczania płatności za artykuły pierwszej potrzeby i ich potencjalnego wpływu na stabilność finansową gospodarstw domowych z dnia 23 kwietnia 2025 r., w załączeniu uprzejmie przedstawiam poniższą odpowiedź, po zasięgnięciu opinii Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego.

Ad.1. Na wstępie należy zauważyć, że zjawisko korzystania z mechanizmów odraczania płatności jest monitorowane przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: UKNF), który zidentyfikował pojawienie się BNPL w ofertach podmiotów, których działalność podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego. Z danych UKNF wynika, że kredyty udzielane w ramach usług BNPL charakteryzują się obecnie relatywnie dobrą spłacalnością, w porównaniu z innymi formami kredytowania. Należy podkreślić, że do umów BNPL nie stosuje się przepisów ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1497), w szczególności obowiązku badania zdolności kredytowej. Według UKNF, umowy BNPL nie stanowią znaczącego udziału w tym obszarze działalności kredytodawców. Jednocześnie należy wskazać, że krajowy sektor bankowy angażuje się w usługi BNPL w bardzo ograniczonym zakresie. Wśród podmiotów

prowadzących działalność nadzorowaną przez UKNF, przeważający udział w rynku BNPL posiadają instytucje pożyczkowe.

Ad. 2. Należy podkreślić, że zgodnie z danymi posiadanymi przez Ministerstwo Finansów dynamika zagrożonych kredytów konsumpcyjnych spada od lutego 2021 r. i obecnie znajduje się na historycznie najniższym poziomie. Dynamika r/r wartości kredytów konsumpcyjnych ogółem znajduje się w trendzie wzrostowym od początku 2023 r. Natomiast wartość kredytów konsumpcyjnych w %PKB znajduje się w trendzie spadkowym od początku obserwowanego okresu, co oznacza ich realny spadek. Ponadto dynamiki wartości depozytów zarówno terminowych jaki i bieżących utrzymują się na stabilnych poziomach od początku 2024 r.

Ad. 3. Odnosząc się do pytania trzeciego, dotyczącego działań nadzorczych podejmowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego wobec firm oferujących usługi odraczania płatności, należy wskazać, że UKNF oczekuje od dostawców BNPL prowadzących działalność podlegającą nadzorowi KNF, by w każdym przypadku świadczenia usługi BNPL przeprowadzali ocenę zdolności kredytowej konsumenta, uzależniając od pozytywnego wyniku tej oceny przyznanie kredytu w ramach usługi BNPL. Zgodnie z opinią UKNF, działania nadzorcze są podejmowane w każdym przypadku powzięcia informacji o niewypełnianiu tych oczekiwań. Zalecenia korekty niewłaściwych praktyk były do tej pory wystarczającymi instrumentami nadzorczymi w omawianym zakresie. Rynek usług BNPL jest na bieżąco monitorowany przez UKNF, który może podjąć odpowiednie indywidualne, jak i sektorowe działania nadzorcze.

Ad. 4. Jednym z siedmiu kluczowych priorytetów Krajowej Strategii Edukacji Finansowej¹ (Strategia), przyjętej przez Radę Ministrów 25 czerwca 2024 r.², jest „zwiększenie oraz utrzymanie odporności finansowej i dobrostanu finansowego mieszkańców Polski poprzez odpowiedzialne planowanie finansów osobistych, unikanie nadmiernego zadłużenia i doskonalenie umiejętności zarządzania ryzykiem”.

Zakłada się, że w efekcie działań zaplanowanych do przeprowadzenia do 2031 r. w ramach wdrażania Strategii, mieszkańcy Polski będą posiadać większe kompetencje finansowe niezbędne do zwiększenia własnej odporności finansowej, tj. zdolności ochrony przed problemami finansowymi i radzenia sobie z nimi, a także poprawy dobrostanu finansowego rozumianego jako sytuacja materialna, w której bez problemu realizowane są terminowo wszystkie zobowiązania finansowe, unika się nadmiernego zadłużenia oraz posiada odpowiednie zabezpieczenia finansowe nie tylko na nieprzewidziane wydatki, ale także na czas emerytury.

¹ <https://www.gov.pl/web/finanse/krajowa-strategia-edukacji-finansowej>

² Uchwała Rady Ministrów nr 71 z dnia 25 czerwca 2024 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej „Krajowa Strategia Edukacji Finansowej. Polityka na rzecz rozwijania kompetencji finansowych”

Cele Strategii dotyczą całego społeczeństwa, ale wskazują też priorytetowe grupy docelowe. Pierwszy plan wdrażania Strategii, obejmujący trzy pierwsze lata jej wdrażania, wymienia m.in. osoby narażone na nadmierne zadłużenie albo już nadmiernie zadłużone, jako jedną z grup, które wymagają pilnego wsparcia w zakresie edukacji finansowej.

W pierwszym planie działania Strategii przewidziano realizację 23 działań, między innymi działań edukacyjnych w zakresie odpowiedzialnego zarządzania finansami osobistymi. Wśród nich można wyróżnić wdrożenie nowych oraz istniejących programów edukacji finansowej dla priorytetowych grup docelowych, które mogą być narażane na trudności finansowe (w tym m.in. osoby o niskich dochodach oraz konsumenci zagrożeni nadmiernym zadłużeniem lub już nadmiernie zadłużeni).

Wyżej wymienione programy mają koncentrować się na umiejętnościach takich jak planowanie budżetu domowego, zarządzanie finansami osobistymi, oszczędzanie w ramach tworzenia tzw. poduszki finansowej, konieczność posiadania odpowiedniego ubezpieczenia, racjonalne zaciąganie zobowiązań i zarządzanie nimi, a także na działaniach podnoszących świadomość na temat podatków i budżetu.

W ramach tego działania, wspierane są programy edukacji finansowej, o których mowa wyżej, poprzez priorytetowe traktowanie wniosków o przyznawanie dotacji z Funduszu Edukacji Finansowej (FEF)³ na ich opracowanie i wdrażanie, składanych w ramach procedury nieobjętej programem. Ponadto, w bieżącym roku rozpoczną się prace nad przygotowaniem założeń szkolenia / cyklu szkoleń typu „krok po kroku” do samodzielnej nauki w zakresie m.in. planowania budżetu domowego oraz zarządzania finansami osobistymi. Cykl szkoleń będzie dostępny na przyszłej platformie edukacji finansowej, której utworzenie przewiduje Strategia.

W ramach działań przewidzianych w Strategii znalazło się również opracowanie i przeprowadzenie szeroko zakrojonej kampanii informacyjnej na temat ryzyka związanego z zaciąganiem kredytów i pożyczek oraz nadmiernym zadłużeniem, a także na temat znaczenia tworzenia „buforów” finansowych lub pozyskania ubezpieczenia w celu ochrony odporności finansowej gospodarstw domowych w sytuacji nieoczekiwanych zdarzeń finansowych. W 2025 r. zostaną przygotowane założenia takiej kampanii, a jej realizację zaplanowano na 2026 r. Ma być ona finansowana z Funduszu Edukacji Finansowej.

Strategia przewiduje również opracowanie i wdrożenie działań podnoszących świadomość na temat różnych rodzajów ryzyka związanego z cyberbezpieczeństwem oraz oszustwami i próbami wyłudzenia w Internecie, tak aby mieszkańcy Polski wiedzieli, jak bezpiecznie korzystać z narzędzi i usług online. W ramach tego działania, w II i III kwartale 2025 r.

³ <https://www.gov.pl/web/finanse/fundusz-edukacji-finansowej>

Ad. 5. Należy wskazać, że Ministerstwo Finansów wraz z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego i UOKiK monitoruje sytuację gospodarstw domowych, a także wyniki badania aktywów i pasywów Polaków. Ministerstwo współdziała z innymi resortami i instytucjami publicznymi w realizacji edukacji i ochrony finansowej obywateli. Przy tworzeniu Krajowej Strategii Edukacji Finansowej współpracowano m.in. z Ministerstwem Edukacji i Nauki, Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej oraz administracją lokalną. Strategia zakłada, że osoby zbliżające się do wieku emerytalnego są szczególnie wrażliwą grupą w kontekście ochrony finansowej.

Ad. 6. Zgodnie z opinią UKNF, obecnie prowadzone są prace legislacyjne związane z wdrożeniem do polskiego porządku prawnego dyrektywy CCD2⁴ (za opracowanie projektu ustawy odpowiedzialny jest UOKiK). Usługi BNPL będą się mieścić w zakresie stosowania tej dyrektywy. W rezultacie transpozycji dyrektywy, regulacje ustawy o kredycie konsumenckim powinny objąć swym zakresem także usługi BNPL. Ten zakres będzie dotyczył m.in. obowiązku badania zdolności kredytowej, sposobu prezentowania oferty i zawartości umowy kredytowej. Obecnie funkcjonują wspomniane już działania nadzorcze UKNF. Nadzór KNF nad usługami BNPL oraz wymogi dyrektywy CCD2 mają na celu zabezpieczenie klientów i zwiększenie transparentności tych produktów.

Z wyrazami szacunku
Z upoważnienia Ministra Finansów

Jurand Drop
Podsekretarz Stanu

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę 2008/48/WE.